

Analyse ABØ

ANALYSENOTAT 10/2024

Sekundærflytting blant flyktninger på sosialhjelp. Hvor flytter de til og fra?

Registerdatabasert deskriptiv analyse

16.04.2024

Sekundærflytting blant flyktninger på sosialhjelp. Hvor flytter de til og fra?

Tittel: Analysenotat 10/2024: Sekundærflytting blant flyktninger på sosialhjelp. Hvor flytter de fra og til?

Type dokument: Analysenotat

Eier/virksomhet: Analyse i Akershus, Buskerud og Østfold kommunalt oppgavefelleskap

Forfatter: André Hansen og Cathrine Bergjordet

Første gang opprettet: 16.04.2024

Sist oppdatert/versjoner: 16.04.2024

[Analyse og statistikk for Akershus, Buskerud og Østfold - Akershus fylkeskommune \(afk.no\)](#)

Innhold

1 Introduksjon	3
1.1 Definisjoner og forbehold.....	3
2 Tilflyttingsfylker og fraflyttingsfylker.....	4
2.1 Fraflytting, store forskjeller	5
2.2 Tilflytting.....	7
3 Veien videre.....	8
4 Referanser	9

1 Introduksjon

De første fem årene flyktninger bor i Norge får bostedskommunen integreringstilskudd ([Integreringstilskot | IMDi](#)) (IMDi, 2024). En rekke kommuner har påpekt at de mottar mange flyktninger med lengre botid gjennom innenlands flytting og at dette har økonomiske konsekvenser for dem ([Mener flyktningstrøm gir kutt i eldreomsorg \(vg.no\)](#)) (Ertesvåg & Oddstad, 2024). I dette notatet ser vi på flyktninger med minst fem års botid og som mottok sosialhjelp i 2022. Spørsmålene vi ser på er som følger. Bor de fortsatt på samme sted som i 2017? Og hvis ikke – hvor flytter de til og fra?

Det er viktig å merke seg at over 70 prosent av sosialhjelpsmottakerne ikke er flyktninger, og halvparten av mottakene har norsk landbakgrunn (nasjonale tall fra microdata.no). Sosialhjelp som er derfor større enn det som omfattes i dette notatet. Eksempelvis kan [dette dashbordet](#) og notatet være til nytte for å videre nyansere funnene (Olcan, 2024; Hansen, 2023). Kostnadene i forbindelse med sosialhjelpsmottakere er ikke omfattet av dette notatet. I tillegg har flyktningene som omtales i notatet har vært i landet i 5 år eller mer. De er ikke omfattet av noe tilskudd til kommunene fra staten.

Dette notatet viser at svært mange flyktninger som var sosialhjelpsmottakere 2022 hadde flyttet fra de nordligste fylkene og sørover siden 2017. Finnmark, Troms, Nordland og Møre og Romsdal er de største fraflyttingsfylkene etter andel som flyttet ut innen 2022. Det er særlig fylkene i og rundt hovedstaden disse flytter til. Østfold, Vestfold, Akershus og Oslo er de mest populære tilflyttingsstedene blant flyktninger som mottok sosialhjelp i 2022.

1.1 Definisjoner og forbehold

Dataene som presenteres i denne analysen er hentet fra tjenesten microdata.no. Denne tjenesten tillater oss å koble data fra flere registre samtidig. Det er viktig å merke seg at denne tjenesten er strengt i samsvar med GDPR og personvernlover, en av konsekvensene av dette er at tallene er omtrentlige for å forhindre brudd på personvern (Sikt & SSB, 2022, ss. 163-169). De er likevel presise nok til å kunne observere forskjeller mellom fylker. Vi står selv ansvarlige for hvordan tallene har blitt produsert (Hansen, 2024) og skript ligger ved blant referansene.

Populasjonen i 2017/2022 defineres med bosted i aktuell kommune per 1. januar året etter (2018/2023), begrenset til personer med flyktningbakgrunn. Samtidig er det nåværende fylkesinndeling som er aktuell, det vil si at kommunene blir flyttet til sitt tilhørende, nåværende fylke uavhengig om det var i 2017 eller 2022. Det er for å kunne sammenligne samme geografiske område over tid.

For å regnes som sosialhjelpsmottaker må personen ha vært registrert som mottaker av sosialhjelp i 2022. Notatet skiller ikke mellom personer som har sosialhjelp som hovedinntekt, de som får supplerende sosialhjelp, eller kun mottar sosialhjelp i kort periode.

Sekundærflytting og flytting defineres som at personen kun finnes i den ene populasjonen for den aktuelle regionen; Finnes personen i 2017 (registrert bosatt per 1.1.2018) men ikke i 2022 (registrert bosatt per 1.1.2023) har personen flyttet ut. Finnes personen i 2022 (registrert bosatt per 1.1.2023) men ikke i 2017 (registrert bosatt per 1.1.2018) har personen flyttet inn. De som har innvandret etter 2017 er ikke inkludert. Differansen mellom inn- og utflytting gir nettoflytting. I tallene for flytting er kun innenlands flytting tatt med (personer som har innvandret i perioden telles ikke).

Vi tar altså ikke utgangspunkt i hvor personene faktisk var bosatt når de mottok sosialhjelp, men hvor de bodde per 1. januar året etter. Folk flytter på alle tidspunkter i løpet av et år så å få dette helt presist er komplisert. Tallene i notatet er derfor omtrentlige, men vil være gode nok til å vise hovedtrekk/tendenser.

2 Tilflyttingsfylker og fraflyttingsfylker

I vår analyse av flytting blant flyktninger på sosialhjelp mellom fylkene fra 2017 til 2022, har vi undersøkt to sentrale aspekter: fraflytting og tilflytting. Dette er et viktig tema i fylkene og deres respektive kommuner av flere årsaker. Deriblant fordi kommunene ikke mottar integreringstilskudd for flyktninger som har vært i landet i mer enn 5 år.

I avsnitt 2.1, "Fraflytting, store forskjeller", har vi utforsket fraflyttingen fra ulike fylker. Finnmark skiller seg ut med en bemerkelsesverdig høy andel på 71 prosent av flyktningene på sosialhjelp som forlot fylket i perioden, mens Oslo opplevde kun 8 prosent fraflytting, noe som viser betydelige variasjoner i migrasjonsmønstrene landet over. I avsnitt 2.2, "Tilflytting i fylkene", har vi rettet fokus mot tilflyttingen til ulike fylker. Østfold toppe listen med imponerende 39 prosent av flyktningene på sosialhjelp som tilflyttere. Denne geografiske fordelingen reflekterer et klart mønster der flyktninger i større grad søker mot Oslo-området og dets nærliggende fylker.

Tabell 1 viser hvor stor andel av flyktninger som mottok sosialhjelp i 2022 som har flyttet fra og til fylket siden 2017. For eksempel; 26 prosent av flyktningene som bodde i Oslo og mottok sosialhjelp i 2022 bodde i et annet fylke i 2017 (har altså flyttet til Oslo i perioden). 8 prosent av flyktningene som bodde i Oslo i 2017, og mottok sosialhjelp i 2022, bodde i et annet fylke i 2022 (har altså flyttet fra Oslo) (se tabell 1, neste side).

Sekundærflytting blant flyktninger på sosialhjelp. Hvor flytter de til og fra?

Tabell 1: Andel tilflyttet og fraflyttet fra fylke siden ankomst i 2017 blant flyktninger på sosialhjelp

Fylke	Andel tilflyttet innen 2022	Andel fraflyttet innen 2022
Oslo	26 %	8 %
Østfold	39 %	12 %
Vestfold	24 %	13 %
Rogaland	10 %	15 %
Akershus	37 %	16 %
Buskerud	30 %	18 %
Vestland	9 %	20 %
Agder	12 %	21 %
Trøndelag	8 %	24 %
Telemark	12 %	24 %
Innlandet	14 %	26 %
Møre og Romsdal	11 %	44 %
Nordland	8 %	57 %
Troms	10 %	57 %
Finmark	10 %	71 %

Kilde: microdata.no

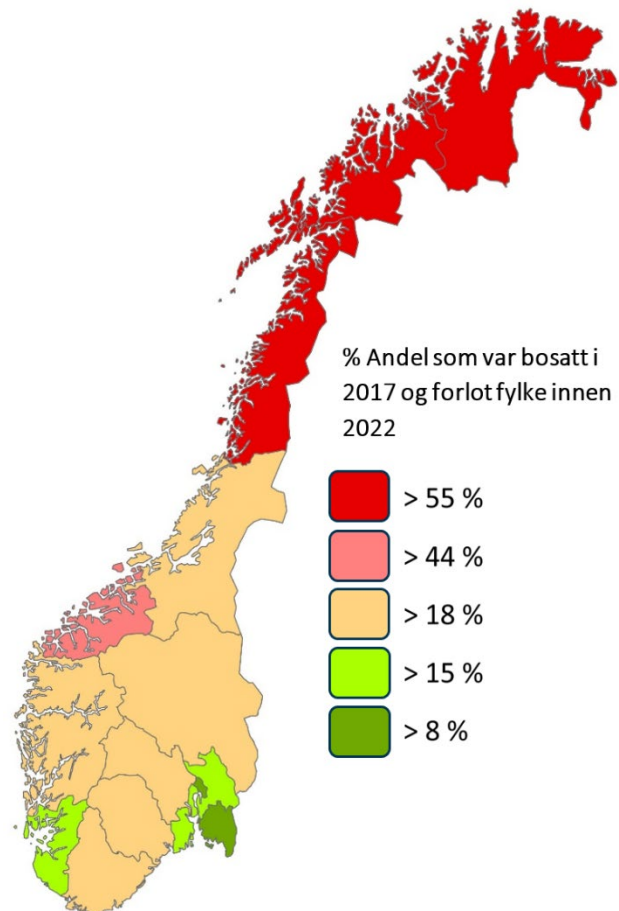
2.1 Fraflytting, store forskjeller

Omfanget av flytting blant flyktninger som mottok sosialhjelp i 2022 varierer mye fra fylke til fylke. 71 prosent av de som var bosatt i Finnmark i 2017, hadde flyttet fra fylket innen 2022. For Nordland og Troms hadde 57% flyttet ut. Det samme gjelder kun 8 prosent i Oslo og 12 i Østfold. (se tabell 1 og kart 1)

Nord for Trøndelag finner vi de tre største fraflyttingsfylkene, Finnmark, Nordland og Troms. Over halvparten av flyktingene som mottok sosialhjelp i 2022 og var bosatt i fylkene nord for Trøndelag i 2017, forlot fylkene innen 2022. Møre og Romsdal er også et viktig fraflyttingsfylke da over 44 prosent forlot fylket innen 2022 (se kart 1 og tabell 1). De andre fylkene har moderat eller lav fraflytting. Kun 8 prosent flyttet fra Oslo, 12 prosent flyttet fra Østfold, 13 prosent fra Vestfold, 16 prosent fra Akershus og 18 prosent fra Buskerud. Uten innenlands tilflytting hadde ikke disse fylkene hatt noen økning i antall flyktninger på sosialhjelp fra 2017 til 2022, og noen av dem hadde også hatt en reduksjon (Hansen & Bergjordet, 2024). Mer om dette i [analysenotat nr. 9](#).

Det viser at det er svært stor kontrast mellom området rundt Oslofjorden og nord i landet. Blant flyktninger som mottok sosialhjelp i 2022 hadde få flyttet bort fra Oslofjordområdet siste fem årene, mens mange flyttet vekk fra de nordligste fylkene.

Kart 1: Sekundærflytting blant flyktninger på sosialhjelp bosatt i 2017 og flyttet innen 2022 etter fylke

Kilde: Microdata.no

2.2 Tilflytting

Tallene for tilflytting i dette notatet beskriver hvor stor andel av bosatte flyktninger som mottok sosialhjelp i 2022 som hadde flyttet til fylket siden 2017.

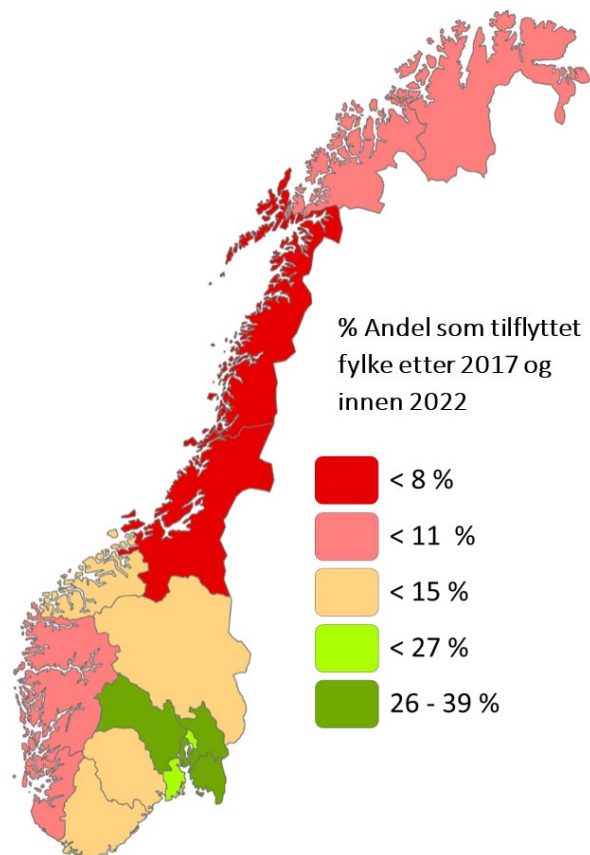
Tilflyttingsandelene varierer betydelig, og tallene viser en interessant geografisk fordeling. Lavest andel tilflyttere finner vi i Nordland og Trøndelag, hvor kun 8 prosent av flyktningene som mottok sosialhjelp hadde flyttet dit fra et annet fylket. Deretter følger Vestland, Troms, Rogaland og Finnmark, hver med en andel på 10 prosent (se tabell 1 og kart 2).

Mens Møre og Romsdal, Telemark og Agder har en litt høyere andel tilflyttere på henholdsvis 11, 12 og 12 prosent, viser tallene en markant høyere tilflytting til fylkene lenger sør og øst i landet. Innlandet har en andel på 14 prosent, mens i Vestfold var 24 prosent av flyktningene på sosialhjelp tilflyttere fra andre fylker.

Østfold toppe listen og blant flyktningene som mottok sosialhjelp i 2022 hadde hele 39 flyttet dit siden 2017. Andelen i Akershus og Buskerud er på henholdsvis 37 og 30 prosent. 26 prosent av flyktningene som mottok sosialhjelp i Oslo i 2022 hadde flyttet dit siden 2017.

Tilflytternes andel av flyktninger på sosialhjelp i 2022 varierer betydelig. Disse tallene gir et innblikk i den geografiske fordelingen av tilflyttingen blant flyktninger på sosialhjelp i Norge. Årsakssammenheng er ikke befattet av disse tallene, analysen er ment som informativ og deskriptiv.

Kart 2: Sekundærflytting blant flyktninger bosatt 2017 og tilflyttet i 2022 som var på sosialhjelp i 2022

Kilde: Microdata.no

3 Veien videre

Vår analyse viser tydelig at det eksisterer klare forskjeller blant fylkene når det gjelder fraflytting og tilflytting av flyktninger som mottar sosialhjelp. Noen fylker, som Finnmark, Nordland og Troms, står frem som tydelige "fracflyttingsfylker" med høye fraflyttingsandeler. På den andre siden har vi fylker som Oslo, Østfold, Buskerud og Akershus, som fungerer som "tilflyttingsfylker", med en betydelig høyere andel tilflyttere.

I fylkene og deres respektive kommuner er dette et viktig tema av flere årsaker. Et av de viktige punktene er at flyktningene som dette notatet omfatter har bodd i landet i over 5 år. Det innebærer at de ikke lenger er omfattet av tilskuddsordninger fra statens side. Kommunene som mottar mange flyktninger gjennom innenlands flytting kan oppleve høye kostnader knyttet til denne gruppen. Sosialhjelp er riktignok kun en liten del av dette utfordringsbildet – og flyktninger utgjør omtrent 30 prosent av sosialhjelpsmottakerne.

Et sentralt spørsmål er hvorfor er flyttemønsteret slik? Hvorfor er flyktninger med minst fem års botid avhengig av sosialhjelp? Hva kan man gjøre for å få andelen ned og hvordan unngå at så mange flytter til området rundt hovedstaden? Bør dette påvirke hvor man bosetter flyktninger? Bør kunnskap om dette påvirke inntektssystemet til kommunene?

Dette notatet gir flere spørsmål enn svar, men belyser en viktig problemstilling som kommunene er opptatt av.

Det er viktig å utforske årsakene, konsekvensene og nyansene bak sekundærflyttingen blant flyktninger, både blant de som mottar sosialhjelp og de som ikke gjør det.

4 Referanser

- Ertesvåg, F., & Oddstad, G. (2024, januar 24). *vg.no*. Hentet fra Får krisen i fanget åtte år etter: - Vi skjærer helt inn til beinet: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/nQd98L/sarpsborg-og-flere-kommuner-i-opproer-mener-flyktningstroem-gir-kutt-i-eldreomsorg>
- Hansen, A. (2023). *Ytelsesmottakere etter bostedsfylke ved fylte 16 år*. Hentet fra <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiOTRiYjAyNmM1ZC00Y2YxLTk3NjctZTZhOGFmOWY5N2QxliwidCI6IjRkNmQ4YTkwLTEwZmQtNGY3OC04ZmMxLTViMjg4NDRIbWVjY2ZmMjIj9>
- Hansen, A. (2024). *GitHub Analyse ABO*. Hentet fra microdata - scripts: <https://github.com/AnalyseABO/microdata.no/blob/main/scripts/Flyktninger%20med%20sosialhjelp%202017%20og%202022>
- Hansen, A., & Bergjordet, C. (2024). *Er innenlands flytting årsaken til økningen blant flyktninger som mottar sosialhjelp i Akershus, Buskerud og Østfold?* Hentet fra Analyse i Akershus, Buskerud og Østfold kommunalt oppgavefelleskap: https://afk.no/_f/p104/i8f4f6748-be0c-4127-b28e-9b0fa211d723/analysenotat-9_2024-er-innenlands-flytting-arsaken-til-okningen-i-flyktninger-som-mottar-sosialhjelp-i-akershus-buskerud-og-ostfold.pdf
- IMDi. (2024). *Integreringstilskot*. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. <https://www.imdi.no/tilskudd/integreringstilskot/>
- Olcan, C. (2024, Januar 30). *Analyse ABØ kommunalt oppgavefelleskap*. Hentet fra Kan tilflytting forklare den høye forekomsten av trygdeytelser i Østfold?: https://afk.no/_f/p104/i8b591763-0d07-4814-aaa4-f97607c3b327/analysenotat-2_2024-kan-tilflytting-forklare-den-hoye-forekomsten-av-trygdeytelser-i-ostfold.pdf
- Olcan, C. (2024). *Analyse ABØ*. Hentet fra Analyse og statistikk for Akershus, Buskerud og Østfold: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiM2Y0NTkyNDY0Y2YxLTk3NjctZTZhOGFmOWY5N2QxliwidCI6IjRkNmQ4YTkwLTEwZmQtNGY3OC04ZmMxLTViMjg4NDRIbWVjY2ZmMjIj9>
- Sikt, & SSB. (2022). *Brukermanual for microdata.no*. Hentet fra microdata.no: <https://www.microdata.no/wp-content/uploads/2022/04/brukermanual-no-1.pdf>